

Adam BAÑDO „Naukowy Przegląd Dziennikarski”
— nowe, elektroniczne czasopismo
o problematyce medioznawczej

Journalism Research Review Quarterly
a new electronic media studies magazine

Z satysfakcją odnotowuję, że na przestrzeni zaledwie kilku ostatnich miesięcy zauważalne jest pewne ożywienie na rynku wydawnictw naukowych o tematyce medioznawczej. Dopiero co informowałem czytelników „Rocznika” o nowym periodyku „Media i Medioznawstwo”, a dziś z radością donoszę o następnej inicjatywie wydawniczej z tej dziedziny. Jest nią „Naukowy Przegląd Dziennikarski” (ang. „Journalism Research Review Quarterly”), kwartalnik internetowy przeznaczony dla badaczy dziennikarstwa i osób zainteresowanych mediami, ich tworzeniem oraz wpływem na społeczeństwo. W zamyśle redakcji pismo ma być forum dla teoretyków, którzy poszukują nowatorskich rozwiązań problemów, a ich badania powinny wyznaczać kierunki i rozwiązania dla praktyków. Strony kwartalnika „są otwarte dla każdego, kto w nauce o dziennikarstwie ma coś ważnego i ciekawego do powiedzenia, zwróci uwagę na zapomniane zjawiska, ale także pochyli się nad najnowszymi”¹. W credo „Naukowego Przeglądu Dziennikarskiego” słusznie zauważono, że teoretycy – badacze mediów, nie powinni być w tyle za praktykami, reprezentowanymi przez dziennikarzy. To bardzo istotne stwierdzenie, zwłaszcza jeśli pismo ma przedstawiać prawdziwe, współczesne dziennikarstwo. W tym aspekcie redakcja nie zamyka się jedynie na zjawiska polskie — wręcz przeciwnie, otwarta jest na problematykę obejmującą również stan badań nad mediami (prasą, radiem, telewizją i Internetem) na całym świecie. W kręgu tych zainteresowań znajdują się takie kwestie, jak: prezentacja mediów, zarządzanie nimi, rola wizualizacji, metody badawcze oraz problemy etyczne i prawne.

¹ <http://naukowy-przeglad-dziennikarski.org/credo>

Wydawcą „Naukowego Przeglądu Dziennikarskiego” (dalej „NPD”) jest Towarzystwo Studiów Dziennikarskich w Rzeszowie oraz Zakład Genologii Dziennikarskiej i Komunikacji Wizualnej Instytutu Dziennikarstwa i Komunikacji Społecznej Uniwersytetu Jagiellońskiego. W skład redakcji wchodzi: prof. UJ dr hab. Kazimierz Wolny-Zmorzyński (red. naczelny), prof. dr hab. Maciej Kawka, dr hab. Wojciech Furman, dr hab. Andrzej Kaliszewski, dr Krzysztof Groń, dr Katarzyna Bernat, dr Małgorzata Kolankowska, dr Paweł Kuca, dr Małgorzata Majewska, dr Karina Stasiuk-Krajewska, dr Paweł Urbaniak, dr Magdalena Winiarska, mgr Tytus Ferenc, mgr Joanna Kędra, mgr Paulina Koszowska-Nowakowska i mgr Amelia Serraller. Muszę przyznać, że duże wrażenie robi skład rady naukowej. Jest on nie tylko imponujący ze względu na występujące nazwiska, ale także z uwagi na ich liczbę — 31 osób, w tym wybitni przedstawiciele polskich i zagranicznych ośrodków akademickich. Wśród nich: prof. dr hab. Janusz Adamowski (Uniwersytet Warszawski), ks. prof. dr hab. Leon Dyczewski (Katolicki Uniwersytet Lubelski), dr Krzysztof Kaszuba (Małopolski Instytut Gospodarczy), prof. dr hab. Tomasz Goban-Klas (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr hab. Wiesław Godzic (Wyższa Szkoła Psychologii Społecznej w Warszawie), prof. dr hab. Jerzy Jastrzębski (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Maciej Kawka (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr hab. Andrzej Kozielec (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Ewa Nowińska (Uniwersytet Jagielloński), prof. UJ dr hab. Bogusław Nierenberg (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr hab. Wiktor Pepliński (Uniwersytet Gdański), prof. dr hab. Leszek Pułka (Uniwersytet Wrocławski), prof. UJ dr hab. Teresa Sasińska-Klas (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr hab. Jerzy Snopek (Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk), prof. dr hab. Krzysztof Stepnik (Uniwersytet Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie), prof. dr hab. Jacek Sobczak (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej w Warszawie), dr hab. Maria Magoska (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr María Jesús Casals Carro (Instytut: Facultad de Ciencias de la Información. Universidad Complutense de Madrid), prof. dr Miguel Carvajal Prieto (Universidad Miguel Hernández de Elche, Hiszpania), prof. dr José Alberto García Avilés (Universidad Miguel Hernández de Elche, Hiszpania), prof. dr José Luis González Esteban (Universidad Miguel Hernández de Elche, Hiszpania), prof. dr Daniel Cohen (Universidad Nacional de La Rioja, Argentyna), prof. dr Octavio Islas (Internet-Cátedra de Comunicación Estratégica y Cibercultura del Tecnológico de Monterrey, Campus Estado de México), doc. dr Dafne García Lucero (Universidad Nacional de Córdoba, Argentyna), prof. dr Carlos Maciá (Universidad Carlos III de Madrid), prof. dr Víctor Manuel Pérez Martínez (Universidad San Jorge de Zaragoza, Hiszpania), prof. dr Gutemberg Medeiros (Universidade de São Paulo, Brazylia), prof. dr Denis Porto Renó (Universidad del Rosario, Bogota, Kolumbia), prof. dr hab. Franck Renucci (Université du Sud Toulon-Var, Laboratoire I3M – Information, Milieux, Médias, Médiation, Francja), prof. dr Michael Roither (Donau-Universität Krems, Austria), prof. dr Raimo Salokangas (University of Jyväskylä, Finlandia).

Struktura „NPD” składa się z dwóch działów: *Artykuły i rozprawy* oraz *Recenzje*. W pierwszym numerze pisma, w części *Artykuły i rozprawy* zamieszczono pięć tekstów.

Bogusław Nierenberg zaprezentował rozważania na temat zarządzania zasobami ludzkimi w mediach. Swoje spostrzeżenia ujął w perspektywie historycznej, ukazując różne sposoby motywowania pracowników mediów. Na tym tle dokonał analizy konkretnych przykładów. W pierwszym studium przypadków przedstawił postać Grega Dykea, byłego dyrektora generalnego BBC. W drugim Kamila Durczoka, redaktora naczelnego „Faktów” TVN.

Denis Porto de Renó w artykule *Reportajes transmedia para el „muy nuevo” periodismo* (j. pol.: *Reportaż transmedialny dla „nowego” dziennikarstwa*) ujął dziennikarstwo z perspektywy transmedialnej. Przedstawił zagadnienia formy, estetyki oraz sposoby tworzenia reportażu transmedialnych dla środowisk cyfrowych, zgodnie z zasadami narracji, intertekstualności, cyrkulacji w portalach społecznościowych i interaktywności. Ukazał także formy rozpowszechniania tych treści w formie cyfrowej i komórkowej. Możliwości zastosowania powyższych parametrów zostały sprawdzone eksperymentalnie w takich przestrzeniach wirtualnych, jak blogosfera czy wspomniane portale społecznościowe.

Mateusz Zimnoch, autor tekstu pt. *Fikcja jako prawda. Referencyjność reportażu ponowoczesnego*, w swoim artykule zadał filozoficzne pytania o prawdę i obiektywność we współczesnych mediach. Czy ich rolą jest istotnie informowanie? A jeżeli tak, to czy jest to ich funkcja dominująca? Czy prawda powinna być rozpatrywana w kategoriach aksjologicznych? Czy funkcjonuje lub czy powinna funkcjonować jako zasada nadrzędna i podstawowa, nienaruszalna wartość? Autor w swoich rozważaniach usiłuje udzielić odpowiedzi na zadane pytania, analizując i odnosząc je do wąskiej kategorii tekstów — reportażu, gatunku traktowanego przez współczesne medioznawstwo jako przestarzały, wręcz epigoński. Z kolei w opinii wielu literaturoznawców jest on mało interesujący.

Reportażowi poświęcono także następny artykuł pt. *Digitalization of photojournalism: An experiment, breaking news and self-expression* (j. pol.: *Digitalizacja reportażu: eksperyment, aktualności, auto-ekspresja*). Jego autorka, Joanna Kędra, zaprezentowała różne podejścia do zagadnienia dziennikarstwa fotograficznego, zyskującego coraz większą popularność w ramach tzw. dziennikarstwa obywatelskiego. W artykule omówiono trzy serie zdjęć, które poddano jakościowej analizie treści, dokonanej na podstawie klucza kategoryzacyjnego, zbudowanego w oparciu o definicje fotografii prasowej oraz dziennikarstwa fotograficznego. W przeprowadzonych badaniach przyjęto jako hipotezę twierdzenie o potrzebie zmiany definicji fotografii prasowej.

Kontynuacji poprzedniej problematyki podjął się Kazimierz Wolny-Zmorzyński, który poruszył problem oceny i wartościowania fotografii prasowej. Autor dokonał rozgraniczenia między emocjami wstępnymi, które towarzyszą odbiorcy a oce-

ną wartościującą. Jego zdaniem podstawową funkcją fotografii dziennikarskiej jest informacja. W świetle powyższego najważniejsza jest jej wartość poznawcza. Fotografia prasowa nie powinna się tylko podobać z uwagi na walory estetyczno-emocjonalne, ma przede wszystkim dostarczać wiedzę o utrwalonym na obrazie zjawisku. Na fotografię prasową nie należy patrzeć jak na dzieło artystyczne, ale jak na obraz, na którym zgromadzono szczegóły bieżącego życia. W fotografii dziennikarskiej najważniejszą, prymarną wartością jest jej wartość informacyjna, której istotą i sensem jest przekazywanie treści. W tym aspekcie najważniejsze staje się pokazanie obiektywnej, powszechnie dostępnej i sprawdzalnej informacji o prezentowanym przedmiocie. W dalszej części tekstu rozwinięto m.in. problem roli fotografii prasowej oraz kryteriów jej oceny.

Artykuły i rozprawy zostały opublikowane po polsku, hiszpańsku i angielsku. Redakcja przyjęła bowiem założenie, że każdy badacz może pisać we własnym, ojczystym języku, natomiast streszczenia zamieszczane będą w językach polskim i angielskim. Teksty są oczywiście recenzowane przez medioznawców i co istotne, a także zgodne z przyjętą konwencją forum dyskusyjnego, po ich publikacji czytelnicy mają mieć możliwość podzielenia się swoimi uwagami na ich temat. Czekamy zatem na informację, w jakiej formie ma się to odbywać i czy głosy w dyskusji będą publikowane w kolejnych numerach pisma? Na stronie kwartalnika nie ma jeszcze typowego internetowego forum dyskusyjnego.

W dziale *Recenzje* omówiono trzy prace: Leszka Pułki: *Utracona prywatność. U progu XX wiecznej ekspansji mediów. Studia antropologiczne*, Wrocław 2010 (rec. Kazimierz Wolny-Zmorzyński); Rafała Zimnego i Pawła Nowaka: *Słownik polszczyzny politycznej po roku 1989*, Warszawa 2009 (rec. Magdalena Hodalska) oraz Joanny Podsadeckiej: *Gen ryzyka w sobie miał... O Jerzym Turowiczu opowiadają: ks. Adam Boniecki, Józefa Hannelowa, Krzysztof Kozłowski, Adam Michnik, Joanna Ochojska-Okońska, Anna Szalapak, Andrzej Szczeklik, Stefan Wilkanowicz*, PWN. Warszawa 2012 (rec. Kazimierz Wolny-Zmorzyński). Pierwszy numer „NPD” zamykają noty o autorach.

Autor niniejszego omówienia gorąco poleca lekturę bieżącego i następnych wydań kwartalnika internetowego „Naukowy Przegląd Dziennikarski”.